

INESJOURNAL

ULUSLARARASI EĞİTİM BİLİMLERİ DERGİSİ
THE JOURNAL OF INTERNATIONAL EDUCATION SCIENCE

Yıl: 4, Sayı: 10, Mart 2017, s. 126-143.

Perihan ŞARA¹

Ahmet Alperen KEYVANOĞLU²

Murat TUNA³

2009 ve 2015 YILLARINDA YAYIMLANAN HAYAT BİLGİSİ PROGRAMINDAKİ ORTAK DEĞERLERİN 1. SINIF DERS KİTAPLARINA YANSIMASI

Özet

Bu çalışmanın amacı, Hayat Bilgisi programlarında yer alan ortak değerlerin ders kitaplarına yansımalarını incelemektir. Bu amaca uygun olarak, araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. 2009 ve 2015 yıllarında yayımlanan Hayat Bilgisi programlarını temel alarak hazırlanmış 1. sınıf ders kitaplarındaki görseller tek tek incelenmiş ve ortak değerlere yer verilen görseller tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre aynı değerlere vurgu yapan görsellerin her iki kitapta da aynı olay ve olgularla anlatılmaya çalışıldığı tespit edilmiş, 2015 yılında yayımlanan programa uygun olarak hazırlanan ders kitaplarındaki görseller ile ortak değerlerin daha fazla vurgulandığı görülmüştür. 2009 ve 2015 Hayat Bilgisi Programları, ortak değerlere yer veren kazanımlar açısından incelendiğinde, 2009 yılı Hayat Bilgisi Programı'nda ortak değerlere yer veren kazanımların, 2015 yılı Hayat Bilgisi Programı'nda ortak değerlere yer veren kazanımlardan daha fazla olduğu görülmüştür.

Anahtar kelimeler: 2009 ve 2015 yılı Hayat Bilgisi Programları, 1. Sınıf Hayat Bilgisi Ders Kitapları, Değerler Eğitimi, Doküman İncelemesi

THE REFLECTION OF 1st CLASS COURSE BOOKS TO COMMON VALUES IN THE LIFE SCIENCE PROGRAMMES PUBLISHED IN YEARS 2009 AND 2015

Abstract

The aim of this work is to analyze the reflection of common values in Life Science Programs to course books. For the purpose of this aim, document analyzing is used in this research as a part of qualitative research methods. Illustrations in 1st class course books that are prepared on the bases of Life Science Programs and published in years 2009 and 2015 are analyzed one by one and illustrations including common values are identified. According to the findings, it is found that illustrations, which are putting emphasis on the same values, tried to be explained in both books with the same events and facts

¹ Yrd.Doç.Dr., Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi, e-posta: perihan.sara@usak.edu.tr

²Yüksek Lisans Öğrencisi, Uşak Üniversitesi SBE, Sınıf Öğretmenliği, e-posta: ahmetalperen91@gmail.com.

³ Yüksek Lisans Öğrencisi, Uşak Üniversitesi SBE, Sınıf Öğretmenliği, e-posta: murat_10@hotmail.com

as well as observed that illustrations in course books, which are prepared in line with the program published in 2015, and common values are given more importance. When 2009 and 2015 Life Science Programmes are analysed from the perspective of achievements in which includes common values, it has been seen that achievements in Life Science Programme which includes common values in year 2009 are more than achievements in Life Science Programme which includes common values in year 2015.

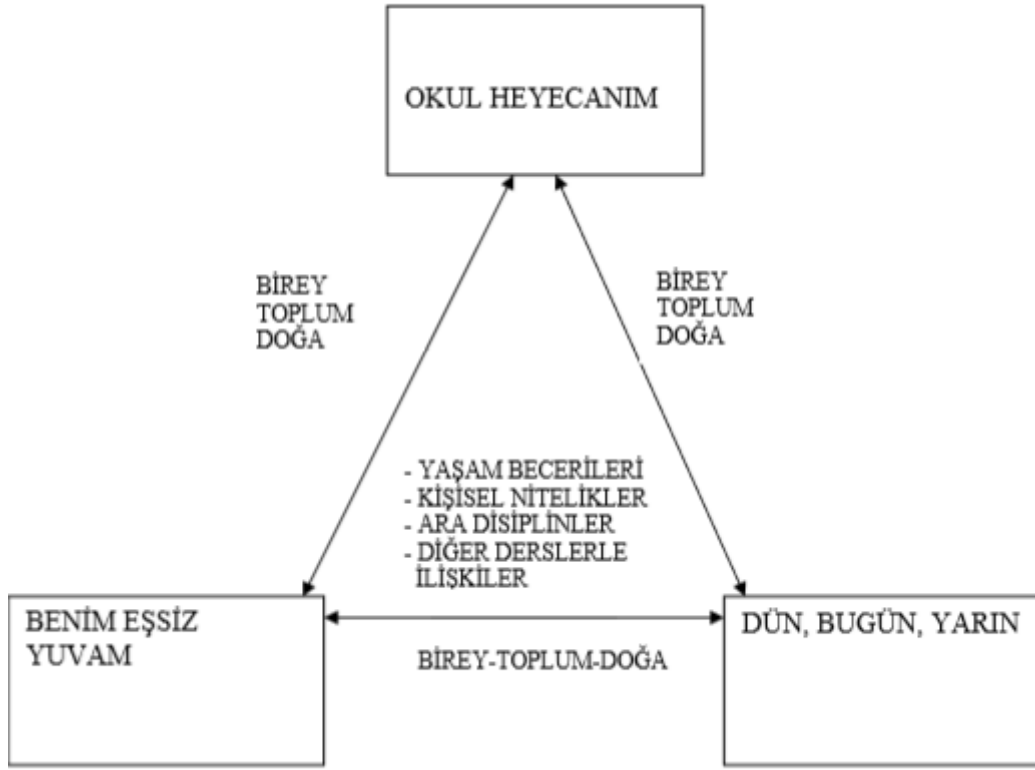
Key words: 2009 and 2015 Life Science Programs, 1st. Life Science Course Books, Values Training, Document Analyzing

1. GİRİŞ

Değer kavramı yıllardır tartışılan, farklı bilim dalları açısından tanımlanmaya çalışılan ve popülerliği hiçbir zaman azalmamış bir olgudur. Birçok sosyal bilimci tarafından tanımlanan değer kavramı kısaca, bireylerin karar verirken neyin doğru neyin yanlış olduğunu, nelerin önemli nelerin önemsiz olduğunu belirleyen, bir nevi yaşamın nasıl olması gerektiğini gösteren yoldur (Akbaş, 2008). Yaşamın ana temellerinden biri olan değer kavramı şüphesiz ki eğitimden ayrı düşünülemez. Toplumsal değerlerin, sonraki nesillere aktarılması da eğitimin temel amaçlarından bir tanesidir (Akbaba-Altun, 2003). Bu hususta eğitim sistemimizde de değerlere ilişkin gerekli çalışmalar yapılmaktadır. Değerler Eğitimi Yönergesine (MEB, 2003) göre, “2003 yılından itibaren geliştirilen öğretim programlarına yansıtılan kültürel ve evrensel değerlerimiz sınıf veya branş öğretmenleri tarafından ders konuları anlatılırken geçirilmeyecek, üzerinde titizlikle durulacak, değerler eğitimi ile ilişkilendirilecektir.” ifadeleri yer almaktadır. Öğretim programlarının temel yapısı incelendiğinde en kritik ögenin kazanımlar olduğu görülmektedir. *Kazanımlar, çocukların doğrudan gözlenebilir davranışlarının yanı sıra, bilgi, beceri, tutum ve değerleri de içeren ifadelerdir* (MEB, 2009). Bu bağlamda programda yer alan değerler kazanımlar yoluyla öğrencilere kazandırılmaktadır.

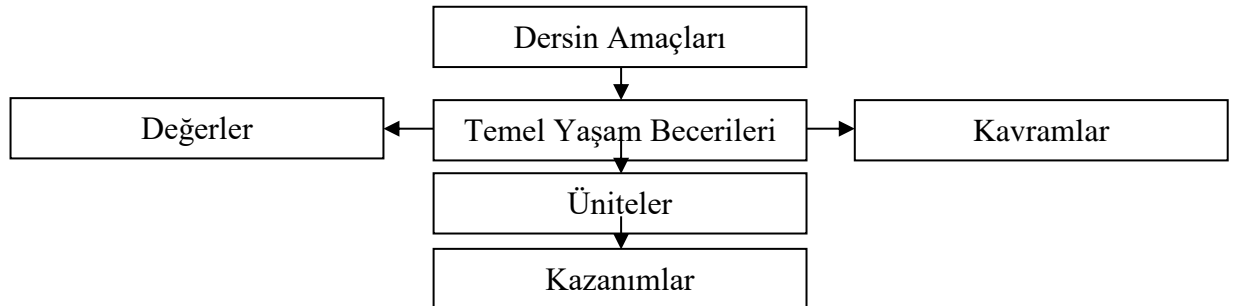
Evrendeki her şey varoluşla birlikte değişime ve gelişime maruz kalır. Değişen her şey gibi birey de her geçen süre içinde bir değişime uğramakta ve değişen dünyadan etkilenmektedir. Bireylerin gelişim ve değişim dönemleri içerisinde en önemli dönem ilkökul dönemidir. Gelişime ve değişime hazır olan birey, ilkökul döneminde bireysel, toplumsal, sosyal, ahlaki, psikolojik vb. birçok sorunla karşılaşmaktadır. Hayat Bilgisi dersi günlük yaşamda karşılaşılan sorunlara ışık tutan, bireyi sosyalleştiren, sosyalleştirirken de birçok değeri kazandırmayı amaçlayan mihver bir derstir. Türk Eğitim Tarihi’nde büyük bir öneme sahip olan Hayat Bilgisi dersi ilk kez 1869 yılında okutulmaya başlamıştır. Cumhuriyet döneminde hazırlanan tüm müfredatlarda yer alan Hayat Bilgisi dersi (Şahin, 2009); 1924, 1926, 1936, 1948, 1968, 1988, 2005, 2009 ve son olarak 2015 yıllarında belirli değişikliklere uğramıştır.

2009 yılında yayımlanan Hayat Bilgisi programı incelendiğinde program; beceriler, temalar, kişisel nitelikler (değerler) ve ara disiplinler bileşenlerinden oluşmaktadır. “Birey”, “Toplum” ve “Doğa” olarak programda öğrenme alanlarına yer verilmiştir. “Değişim” ise bütün öğrenme alanlarını kapsayan daha genel bir boyut olarak ele alınmıştır. Öğrenme alanlarını barındıran üç tema ise: “Okul Heyecanım”, “Benim Eşsiz Yuvam” ve “Dün, Bugün, Yarın”dır (MEB,2009).

Şekil 1: 2009 Yılında Yayımlanan Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı'nın Organizasyon Yapısı

Hayat Bilgisi programları içerisinde son yayımlanan 2015 programı incelendiğinde öğretim programı altı bileşenden oluşmaktadır. Bu bileşenler; dersin amaçları, temel yaşam becerileri, kavramlar, değerler, üniteler ve kazanımlardan oluşmaktadır. Öğretim programı çerçevesinde öncelikle dersin amaçları belirlenmiş ve bu amaçlar doğrultusunda temel yaşam becerileri belirlenmiştir. Ünite temelli yaklaşım temel alınarak tasarlanan programda altı ünite yer almaktadır. Bu üniteler; “Ben ve Okulum”, “Ailem ve Ben”, “Sağlıklı Hayat”, “Güvenli Hayat”, “Ülkemi Seviyorum” ve “Doğa ve Çevre”dir. Temel yaşam becerileri, değerler ve kavramlarla ilişkilendirilmiş ve bu bileşenler temel alınarak ünitelerin kazanımları belirlenmiştir (Güven ve Kaymakçı, 2016).

Şekil 2: 2015 Yılında Yayımlanan Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı'nın Organizasyon Yapısı

Hayat Bilgisi programlarının organizasyon yapısı incelendiğinde değerlerin, program içinde önemli bir yer tuttuğu görülmektedir (Güven ve Kaymakçı, 2016). Değer eğitimi yönelik yapılan çalışmaların bir çoğunda Hayat Bilgisi dersinin öneme yer verilmiştir (Şahin, 2009; Özen, Güleriyüz ve Özen, 2012; Yaşaroğlu, 2013; Uzunkol ve Yel, 2016; Güven ve Kaymakçı, 2016). Powney ve arkadaşlarının (1995) ilköğretim okullarında değerler eğitiminin öneme ilişkin yapmış oldukları çalışmaya katılan öğretmenlerin %60'ı değerler eğitiminin ilköğretimde çok önemli olduğuna ilişkin görüş bildirmişlerdir. Yıldırım ve Turan (2015), sınıf öğretmenlerinin Hayat Bilgisi dersi öğretim programındaki değerlerin kazandırılma sürecine ilişkin yaptıkları çalışmada; çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerinin en önemli gördükleri değerler olarak “saygı, sevgi, hoşgörü, özsaygı, özgüven, barış, vatanseverlik” değerleri olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Buna ek olarak değerlerin kazandırılmasında davranışların ve rol model olmanın önemli olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Acat ve Arslan (2012) yapmış oldukları çalışmada değerleri beş kategori halinde incelemişlerdir. Bu kategoriler muhafazakâr-geleneksel değerler, ulusal-millî değerler, öze dönük-kişisel değerler, sosyal-toplumsal değerler, bilimsel-yenilikçi değerlerdir.

Candan ve Ergen (2014), değerler eğitiminin sadece Hayat Bilgisi öğretim programında verilmediğini; değerlerin, okul içi etkileşimlerden, faaliyet ve diyaloglardan oluşan örtük programın içinde de olduğunu belirtmişlerdir. Uzunkol (2014), saygı ve sorumluluk temelli değerler eğitimi programının öğrencilerin özsaygı düzeyleri, sosyal problem çözme becerileri ve empati düzeylerine etkisini belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada, uygulanan değerler eğitimi programının öğrencilerin özsaygı düzeylerini artırmada etkili olmadığını ortaya çıkarmıştır. Bununla birlikte saygı ve sorumluluk temelli değerler eğitimi programının öğrencilerde bazı becerilerin gelişmesine katkı sağladığı sonucuna ulaşmıştır.

Kaliteli bir ders kitabının olmazsa olmazı tartışmasız görselliktir. Bir ders kitabının etkili olabilmesi için görsellik olarak zengin olmalı, renklendirilmeli ve fotoğraflara yer verilmelidir (Şahin ve Yıldırım, 1999). İlköğretimin temeli olarak kabul edilen 1. Sınıf derslerinde okuma yazma becerisinin tam anlamıyla kazanılmamasından dolayı ders kitaplarında görseller, kazanımların ve değerlerin aktarılması açısından önem kazanmaktadır. Bu nedenle ders kitaplarında yer alan görsellerin, görsel tasarım ilkelerine ve kazanımlara uygun olarak hazırlanması gerekmektedir. Bu nedenle birinci sınıf ders kitaplarındaki görsellerin kazanımlarla örtüşmesine dikkat edilmesi gerekmektedir. Kazanımlara ait görsellerin kazanımı tam olarak yansıtmasına özen gösterilmelidir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde ilköğretimin temel amaçlarından biri olan değer kazanımının görsellerle ilişkisini inceleyen herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu bağlamda yapılan bu çalışmanın, ilgili alanlara ve araştırmacılara fayda sağlaması beklenmektedir.

Bu çalışmanın amacı 2009 ve 2015 yıllarında yayımlanan Hayat Bilgisi programındaki ortak değerlerin 1. sınıf ders kitaplarına yansımalarını incelemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmaktadır:

1. 2009 ve 2015 yılı Hayat Bilgisi Programında yer alan ortak değerler nelerdir?
2. Ortak değerler kazanımlara nasıl yansımıştır?
3. Ortak değerler ders kitaplarına nasıl yansımıştır?

2.YÖNTEM

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemleri içerisinde sıkça kullanılan yöntemlerden doküman analizi kullanılmıştır. *Doküman analizi yöntemi, doğrudan gözlem ve görüşmenin olanaklı olmadığı durumlarda, ilgili çalışmanın problemiyle ilişkin yazılı ve görsel materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2016).*

Bu çalışmadaki bulgular Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından 2009 ve 2015 yıllarında yayımlanan İlköğretim 1. Sınıf Hayat Bilgisi dersi öğretim programlarının analizi sonucunda bu programlara uygun olarak hazırlanmış 1. Sınıf Hayat Bilgisi ders kitaplarının analiz edilmesiyle elde edilmiştir. Analiz edilen kitaplar Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 11.10.2010 tarih ve 172 sayılı kararı doğrultusunda uygulama başladığı İlkokul 1. Sınıf Hayat Bilgisi Öğrenci Ders Kitapları (Kapulu ve Şahin, 2015) ve Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 22.06.2016 tarih ve 39 sayılı kararı doğrultusunda uygulama başladığı İlkokul 1. Sınıf Hayat Bilgisi Öğrenci Ders Kitapları (Ülger ve ark, 2016) dır. Bulgular elde edilirken Hayat Bilgisi 1. sınıf programlarında yer alan değerler incelenmiş ve programlardaki ortak değerler belirlenmiştir. Belirlenen ortak değerler doğrultusunda 2009 ve 2015 yıllarında yayımlanan Hayat Bilgisi 1. sınıf programlarındaki kazanımlar tespit edilmiştir. Elde edilen veriler tablolaştırılmıştır. Kazanımlara yönelik oluşturulan görsellere, ortak değerler göz önüne alınarak çalışma içerisinde yer verilmiştir. Ortak değerleri içeren görseller, toplam görsellere oranlanırken aynı içeriği anlatan görseller tek görsel olarak kabul edilmiş ve 2009 yılındaki Hayat Bilgisi Programında yer alan Belirli Gün ve Haftalara yönelik görseller çalışmaya dâhil edilmemiştir.

3.BULGULAR VE YORUM

Hayat Bilgisi programları incelendiğinde 2009 yılında yayımlanan programda yer alan değerlerin “*kişisel nitelikler*” adı altında toplandığı görülmektedir. Bu programda 15 adet değerden söz edilmektedir (MEB, 2009). 2015 yılında yayımlanan programda ise değerler direkt olarak verilmiş olup, 20 adet değerden bahsedilmektedir (MEB, 2015).

3.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 1’de 2009 ve 2015 yıllarında yayımlanan Hayat Bilgisi Programlarındaki ortak değerler gösterilmektedir.

Tablo 1. 2009 ve 2015 Yıllarında Yayımlanan Hayat Bilgisi Programındaki Ortak Değerler

2009	2015
Adalet	Adalet
Doğruluk	Doğruluk
Dürüstlük	Dürüstlük
Hoşgörü	Hoşgörü
Özgüven	Özgüven
Sabır	Sabır
Saygı	Saygı
Sevgi	Sevgi
Yardımselik	Yardımlaşma

Vatanseverlik	Vatanseverlik
Öz Saygı	----
Toplumsallık	----
Barış	----
Yeniliğe Açıklık	----
Kültürel Değerleri Koruma ve Geliştirme	----
----	Bilimsellik
----	Çalışkanlık
----	Dayanışma
----	Doğa Sevgisi
----	Estetik
----	Güven
----	Merhamet
----	Misafirperverlik
----	Sorumluluk

Kaynak: Tay ve Baş, 2015

Tay ve Baş (2015) yapmış oldukları çalışmada iki programın değerler bakımından karşılaştırılmasında 10 adet ortak değer olduğu bulgusuna ulaşmışlardır. Bu değerler; adalet, doğruluk, dürüstlük, hoşgörü, özgüven, sabır, saygı, sevgi, vatanseverlik ve yardımlaşmadır.

3.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Ortak değerlere vurgu yapan tema, toplam kazanım sayıları ve ortak değerleri içeren kazanımlar 2009 ve 2015 yıllarında yayımlanan programlara göre tablolar halinde gösterilmiştir.

Tablo 2. 2009 Yılında Yayımlanan Programda Ortak Değerlere Yer Veren Kazanımlar

Tema	Kazanım Sayısı	Ortak Değerler	Oranı (%)
Okul Heyecanım	41	20	49
Benim Eşsiz Yuvam	29	9	31
Dün, Bugün, Yarın	16	2	13
Toplam	86	31	36

Kaynak: MEB, 2009

Tablo 2 incelendiğinde, 2009 yılında yayımlanan 1. Sınıf Hayat Bilgisi programında yer alan 86 kazanımın 31 tanesinde iki programda da yer alan ortak değerlere yer verildiği görülmektedir. Tema olarak incelendiğinde ise “Okul Heyecanım” temasında 41 kazanımın 20’sinde, “Benim Eşsiz Yuvam” temasında 29 kazanımın 9’unda ve “Dün, Bugün, Yarın” temasında 16 kazanımın 2’sinde ortak değerlere yer verilmiştir. Elde edilen bulgulara göre 2009 yılında yayımlanan 1. Sınıf Hayat Bilgisi programında ortak değere en çok “Okul Heyecanım” temasında vurgu yapılmıştır.

Tablo 3’te 2015 yılında yayımlanan programda ortak değerlere yer veren kazanım sayısı ünite bazındaki kazanım sayısına oranlanarak gösterilmiştir.

Tablo 3. 2015 Yılında Yayımlanan Programda Ortak Değerlere Yer Veren Kazanımlar

Ünite Adı	Kazanım Sayısı	Ortak Değerler	Oranı (%)
Ben ve Okulum	14	8	57
Ailem ve Evim	6	1	16
Sağlıklı Hayat	12	3	25
Güvenli Hayat	7	0	0
Ülkemi Seviyorum	7	2	29
Doğa Ve Çevre	8	3	38
Toplam	54	17	31

Kaynak: MEB, 2015

Tablo 3'e göre, 2015 yılında yayımlanan 1. Sınıf Hayat Bilgisi programında ise yer alan 54 kazanımın 17 tanesinde ortak değerlere vurgu yapılmaktadır. 2015 programı incelendiğinde temalar yerlerini ünitelere bırakmaktadır. Bu bağlamda ünite bazında ortak değerleri içeren kazanımlar incelendiğinde "*Ben ve Okulum*" ünitesinde kazanımın 14 kazanımın 8 tanesinde, "*Ailem ve Evim*" ünitesinde 6 kazanımın 1 tanesinde, "*Sağlıklı Hayat*" ünitesinde 12 kazanımın 3 tanesinde, "*Ülkemi Seviyorum*" ünitesinde 7 kazanımın 2 tanesinde ve "*Doğa ve Çevre*" ünitesinde 8 kazanımın 3 tanesinde ortak değerleri içeren kazanımlara yer verilmiştir. "*Güvenli Hayat*" ünitesinde ise ortak değerlere ilişkin herhangi bir kazanıma rastlanmamıştır. 2015 yılında yayımlanan 1. Sınıf Hayat Bilgisi programında ortak değerlere en çok "*Ben ve Okulum*" ünitesinde yer verilmiştir. Her iki program, ortak değerlere yer veren kazanımlar açısından incelendiğinde 2009 yılında yayımlanan programda yer alan ortak değerlerle ilgili kazanımların nicel çoğunluğu oluşturduğu görülmektedir.

3.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

2009 yılında yayımlanan Hayat Bilgisi Programını temel alarak hazırlanan, 1. Sınıf Hayat Bilgisi ders kitaplarındaki toplam görsel sayısı ve ortak değerlere vurgu yapan görsel sayısı oranlanarak tablo halinde gösterilmiştir.

Tablo 4. İlköğretim 1. Sınıf Hayat Bilgisi Kitabındaki Ortak Değerlere Yer Veren Görseller

Tema	Kazanım Sayısı	Ortak Değerler	Oranı (%)
Benim Eşsiz Yuvam	45	9	20
Dün, Bugün, Yarın	26	1	4
Toplam	119	30	25

Kaynak: Kapulu ve Şahin, 2015

2009 yılında yayımlanan Hayat Bilgisi Programını temel alarak hazırlanmış, Koza Yayıncılık tarafından yayımlanan ve 2015-2016 eğitim öğretim yılında 1. Sınıflarda okutulan Hayat Bilgisi ders kitaplarındaki ortak değerlere vurgu yapan görsellerin, toplam görsel sayısına oranı incelendiğinde "*Okul Heyecanım*" temasında 48 görselin 20 tanesinde, "*Benim Eşsiz Yuvam*" temasında 45 görselin 9 tanesinde, "*Dün, Bugün, Yarın*" temasında 26 görselin 1 tanesinde ortak değerlere vurgu yapan görsel tespit edilmiştir.

2015 yılında yayımlanan Hayat Bilgisi Programını temel alarak hazırlanan, 1. Sınıf Hayat Bilgisi ders kitaplarındaki toplam görsel sayısı ve ortak değerlere vurgu yapan görsel sayısı oranlanarak tablo halinde gösterilmiştir.

Tablo 5. İlköğretim 1. Sınıf Hayat Bilgisi Kitabındaki Ortak Değerlere Yer Veren Görseller

Ünite Adı	Toplam Görsel Sayısı	Ortak Değerler	Oran (%)
Ben ve Okulum	28	17	61
Ailem ve Evim	11	1	9
Sağlıklı Hayat	21	5	24
Güvenli Hayat	28	0	0
Ülkemi Seviyorum	13	3	23
Doğa Ve Çevre	22	7	32
Toplam	123	33	27

Kaynak: Ülger ve ark., 2016

2015 yılında yayımlanan Hayat Bilgisi Programını temel alarak hazırlanmış, MEB Devlet Kitapları tarafından yayımlanan ve 2016-2017 eğitim öğretim yılında 1. Sınıflarda okutulan Hayat Bilgisi ders kitaplarındaki ortak değerlere vurgu yapan görsellerin, toplam görsel sayısına oranı incelendiğinde “Ben ve Okulum” ünitesinde yer alan 28 görselin 17 tanesinde, “Ailem ve Evim” ünitesinde yer alan 11 görselin 1 tanesinde, “Sağlıklı Hayat” ünitesinde yer alan 21 görselin 5 tanesinde, “Ülkemi Seviyorum” temasında yer alan 13 görselin 3 tanesinde, “Doğa ve Çevre” ünitesinde yer alan 22 görselin 7 tanesinde ortak değerlere vurgu yapan görsel tespit edilmiştir. Tablo 5 ve Tablo 6’da verilen oranlara bakıldığında 2015 yılında yayımlanan Hayat Bilgisi Programını temel alan 1. Sınıf Hayat Bilgisi ders kitaplarındaki kullanılan görseller, 2009 yılında yayımlanan Hayat Bilgisi Programını temel alan 1.sınıf Hayat Bilgisi ders kitaplarında kullanılan görsellerden daha fazla olduğu görülmektedir. Ayrıca ortak değerlere yer veren görseller incelendiğinde de yine aynı durum ortaya çıkmaktadır.

2009 ve 2015 yıllarında yayımlanan Hayat Bilgisi Programlarındaki ortak değerlerin 1. Sınıf Hayat Bilgisi ders kitaplarındaki görsellere yansımaları incelendiğinde her değer için birer görsel örnek olarak verilmiştir.

3.3.1. Sevgi

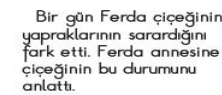

Görsel 1. Ders Kitabı, 2015

A.1.20. Arkadaş edinir ve ilgili duygularını ona açıklar.

Ferda'ya arkadaşları menekşe çiçeği hediye etmişlerdi. Menekşe, evin içinde bakmak için uygun bir çiçekti. Ferda çiçeğini düzenli olarak suluyordu.

Bir gün Ferda çiçeğinin yapraklarının sarardığını fark etti. Ferda annesine çiçeğinin bu durumunu anlattı.

Annesiyle birlikte menekşe çiçeğini daha büyük bir saksıya taşıdılar. Ferda çok mutlu oldu. Annesi de Ferda'ya çiçeğine iyi baktığı ve koruduğu için teşekkür etti.

Görsel 2. Ders Kitabı, 2016

1.6.3. Yakın çevresinde bulunan bitki ve hayvanları korur.

Görsel 1’de yürüme engelli bir çocuk ile arkadaşının arasındaki diyalog anlatılmaktadır. Burada saygı ve değer vermenin önemi üzerinde durulmaktadır ve görselde ‘sevgi’ değeri örtük olarak anlatılmaktadır. Görsel 2’de bir çocuğun arkadaşlarının hediye ettiği çiçeğin kurması üzerine annesi ile birlikte çiçek için yaptıkları anlatılmaktadır. Burada bitki sevgisi işlenmektedir. Görseller incelendiğinde birden fazla değerın örtük olarak verildiği görülmektedir.

4.4.2 Yardımlaşma

Görsel 3. Ders Kitabı, 2015

A.1.15. Kulüp veya diğer grup çalışmalarında bir görevin tamamlanması için işbirliği yapar ve sorumluluğu paylaşır.

Görsel 4. Ders Kitabı, 2015

1.1.13. Sınıf ve okul içi etkinliklerde görev alır.

Görsel 3’te aynı sınıfta bulunan öğrencilerin birbirlerine yardım etmeleri ve köy okuluna yapacakları yardımlar anlatılarak yardımlaşma değeri vurgulanmaktadır. Görsel 4’te öğrencilerin okul bahçesi düzenlemesi sırasında birbirlerine yardım etmeleri ve herkesin bir şeylerle uğraşması anlatılmaktadır.

4.4.3 Saygı

Görsel 5. Ders Kitabı, 2015

A.1.19. Arkadaşları ile iyi ilişkiler geliştirme konusunda yapması gerekenleri sözlü olarak ifade eder.

Görsel 6. Ders Kitabı, 2015

1.1.14. Bireysel farklılıklara saygı duyar.

Görsel 5'te öğrenci, arkadaşının kötü davranması ve kötü söz söylemesi üzerine onunla oyun oynayamayacağı söylemekte ve bunun neticesinde kötü söz söyleyen öğrenci arkadaşlarından özür dilemekte ve onlara saygı göstermektedir. Bu nedenle bu görselde 'Saygı' değeri işlenmektedir. Görsel 6'da yürüme engelli olan arkadaşlarını oyunlarına alan, işitme engelli arkadaşını yanlışlıkla yere düşürüp onu ve düşürdüğü işitme cihazını yerden kaldıran ve arkadaşının saç rengini söyleyip bireysel farklılıklara saygı duyan öğrencilerin görselleri verilmektedir.

4.4.4 Sabır

Görsel 7. Ders Kitabı, 2015

A.1.17. Öğretmenin ve arkadaşlarının sözlerini kesmeden dinler.

Görsel 8. Ders Kitabı, 2016

1.1.12. Sınıfta ve okulda başkalarıyla iletişim kurarken dinleme kurallarına uyar.

Görsel 7'de bir öğrencinin, arkadaşından dolayı dersi dinlememesi, başka bir öğrencinin de arkadaşının ağzını kapatarak ve parmak kaldırarak dersi anlatmak istediği görülmektedir. Öğrenci hem parmak kaldırmakta hem de öğretmene seslenmektedir. Sabır değeri Hayat Bilgisi programında "Öğretmenin ve arkadaşının sözlerini kesmeden dinler" kazanımı ile örtük olarak verilmektedir. Görsel 8'de sabır değeri dinleme kuralları ile ilişkilendirilerek verilmeye çalışılmıştır.

4.4.5 Özgüven

Görsel 9. Ders Kitabı, 2015

A.1.3. Neleri kolayca yapabildiğine ve neleri yapmaktan hoşlandığına karar verir.

Görsel 10. Ders Kitabı, 2016

1.3.10. Temizlik kurallarına dikkat ederek kendisi için yiyecek hazırlar.

Görsel 9’da çocuğun kendi kendine yapabildiği ve hoşlandığı faaliyetler anlatılmaktadır. Kendi kendine ayakkabısını bağladığı, saçını taradığı, yatağını topladığı görülmektedir. Bu sebeple bu görselde ‘özgüven’ değeri anlatılmaktadır. Görsel 10’da karnı acıkan çocuğun kendine olan özgüveni sayesinde kendi için yiyecek hazırlaması anlatılmaktadır. Yani çocuk, yapabilmekte ve başarabilmektedir. Bu sebeple bu görsel de özgüven değeri işlenmektedir.

4.4.6 Vatanseverlik

Görsel 11. Ders Kitabı, 2015

A.1.25. Atatürk resmi, Türk Bayrağı, İstiklal Marşı ve Atatürk’ün Gençliğe Hitabesi’nin sınıfta bulunma nedenleri hakkında sorular sorar.

Görsel 12. Ders Kitabı, 2016

1.1.3. Sınıf içerisinde bulunan eğitim-öğretim araç ve gereçleri ile şeref köşesini tanıtır.

Görsel 11’de öğretmen öğrencilerine şeref köşesini ve Mustafa Kemal Atatürk önderliğinde bu toprakların düşmanlardan kurtarıldığını anlatmaktadır. Öğrenciler

öğretmenlerini dinlemekte, vatani, milleti ve geçmişi hakkında bilgi alıp Atatürk'ü, İstiklâl Marşı'nı, Gençliğe Hitabe'yi ve Türk Bayrağını tanımaktadırlar. Bu bağlamda bu görselde vatanseverlik değeri anlatılmaktadır. Görsel 12'de Görsel 11'de olduğu gibi öğrencilere şeref köşesi tanıtılmaktadır. Öğrencilere milli şuur ve vatan sevgisi aşılanmaktadır.

4.4.7 Hoşgörü

Görsel 13. Ders Kitabı, 2015

A.1.6. Oyunlar sırasında kendisinin ve arkadaşlarının hata yapabileceğini kabul eder.

Görsel 14. Ders Kitabı, 2016

1.2.3. Evde istek ve ihtiyaçlarını aile bireylerine iletirken uygun bir dil kullanır.

Görsel 13'te öğrenciler seksek oynarken hata yapan arkadaşlarını bu hatasından dolayı hoşgörlü bir şekilde karşılamaktadırlar. Bu nedenle görselde hoşgörü değeri işlenmektedir. Görsel 14'te çocuğun ailesinden bir şeyler isterken ve rica ederken ne kadar hoşgörlü ve nazik olduğu ve ailesinin ona karşı ne kadar hoşgörlü davrandığı anlatılmaktadır. Bu nedenle bu görselde de hoşgörü değeri işlenmektedir.

4.4.8 Doğruluk ve Dürüstlük

Görsel 15. Ders Kitabı, 2015

A.1.22. Okulda, arkadaşlarının sergiledikleri davranışların etik olup olmadığını fark eder.

Görsel 16. Ders Kitabı, 2016

1.1.8. Okul içerisinde ve okul bahçesinde kurallara uyar.

Görsel 15’te öğrencilerin yarışmada güç bakımından eşit gruplara ayrılmadıkları için güçlü olan grubun kazanması anlatılmaktadır. Öğrencilerden birinin ‘haksızlık bu!’ sözü bu gruplamanın doğru olmadığını ifade etmektedir. Bu nedenle bu görsel ‘Doğruluk- dürüstlük’ değerini anlatmaktadır. Görsel 16’da öğrenciler, diğer arkadaşlarının yapmış olduğu bazı davranışları doğru olmadığını onlara karşı dürüstçe davranıp söylemektedir. Bu nedenle görsel de ‘Doğruluk- Dürüstlük’ değeri işlenmektedir.

4.4.9. Adalet

Görsel 17. Ders Kitabı, 2015

A.1.12. Okuldaki ve sınıftaki seçim çalışmalarına katılarak demokrasi kültürünün gerektirdiği davranışları sergiler.

Görsel 18. Ders Kitabı, 2016

1.1.13. Sınıf ve okul içi etkinliklerde görev alır.

Görsel 17’de öğrenci sınıf başkanı seçimlerinde aday olmuştur. Herkes aday olabilmektedir. Görsel 18’de tüm öğrenciler sınıfın süslenmesinde yardım etmektedir. Herkes üzerine düşeni yapmakta ve çalışmaktadır. Kimseye ayrıcalık yoktur. Sınıfımızı süslerken ‘hepimiz birlikte çalışmalıyız’ vurgusu anlatılmaktadır. Bu sebeple görsellerde adalet değeri işlenmektedir. Ortak değerleri vurgulayan görsellerin frekans tablosu 2015 ve 2016 yıllarındaki yayımlanan ders kitaplarına göre tablo halinde verilmiştir.

Tablo 6. Ders Kitaplarında Ortak Değerlere Vurgu Yapan Görsellerin Sayıları

Değerler	2015	2016
Adalet	3	1
Doğruluk	1	5
Dürüstlük	2	1
Hoşgörü	8	6
Özgüven	8	5
Sabır	4	2
Saygı	5	8
Sevgi	7	10
Yardımlaşma	4	11
Vatanseverlik	5	4

Kaynak: Ders Kitapları (Kapulu ve Şahin, 2015; Ülger ve ark., 2016)

İlköğretim 1. Sınıf Hayat Bilgisi Ders Kitaplarındaki ortak değerlere vurgu yapan görseller incelendiğinde her bir görselin birden fazla değeri içeriğinde barındırdığı görülmektedir. *Adalet* değeri 2015 yılında Hayat Bilgisi dersinde uygulanan ders kitabında 3 görselde, 2016 yılında Hayat Bilgisi dersinde uygulanan ders kitabında ise sadece 1 görselde yer verilmiştir. *Doğruluk* değeri 2015 yılında Hayat Bilgisi dersinde uygulanan ders kitabında 1 görselde yer verilirken, 2016 yılında Hayat Bilgisi dersinde uygulanan ders kitabında ise 5 görselde yer verilmiştir. *Dürüstlük* değeri 2015 yılında Hayat Bilgisi dersinde uygulanan ders kitabında 2 görselde yer verilirken, 2016 yılında Hayat Bilgisi dersinde uygulanan ders kitabında sadece 1 görselde yer verilmiştir. *Hoşgörü* değeri 2015 yılında Hayat Bilgisi dersinde uygulanan ders kitabında 8 görselle *özgüven* değeri ile birlikte en çok yer verilen görsel olarak belirlenmiştir. 2016 yılında Hayat Bilgisi dersinde uygulanan ders kitabında *hoşgörü* değerine 6 görselde yer verilmiştir, *özgüven* değeri ise 5 görselle yer almaktadır. 2016 yılında yayımlanan ders kitabında *sabır* değeri sadece 2 görselde yer almasına karşılık 2015 yılındaki kitapta 4 görselde bu değere vurgu yapılmıştır. Her iki kitapta toplamda en çok yer verilen değer olan *sevgi* değeri 2015 yılında uygulanan kitapta 7 görselde yer almaktadır. 2016 yılında uygulanan kitapta ise 10 görselde bu değere vurgu yapılmıştır. 2016 yılında Hayat Bilgisi dersinde uygulanan kitapta en çok yer verilen *yardımlaşma* değeri 11 görselde yer almıştır. Buna karşılık 2015 yılındaki kitapta ise 4 görselde yer verilmektedir. Son olarak *vatanseverlik* değeri 2015 yılında Hayat Bilgisi dersinde uygulanan ders kitabında 5 görselde yer verilirken, 2016 yılında Hayat Bilgisi dersinde uygulanan ders kitabında 4 görselde yer verilmiştir.

4. SONUÇ

2009 ve 2015 yıllarında Talim Terbiye Kurulu Başkanlığında yayımlanan Hayat Bilgisi Programları incelendiğinde, her iki programda da ortak değerlere yer verildiği görülmektedir. Bu ortak değerler; adalet, doğruluk, dürüstlük, hoşgörü, özgüven, sabır, saygı, sevgi, vatanseverlik ve yardımlaşmadır. Tay ve Baş (2015), yapmış oldukları araştırmada aynı sonuca ulaşmışlardır. Yıldırım ve Turan (2015), yapmış oldukları araştırmada sınıf öğretmenlerinin en önemli gördükleri değerlerin; saygı, sevgi, hoşgörü, özsaygı, özgüven, barış, vatanseverlik” değerleri olduğu sonucuna varmışlardır. Toplumda yaşanan değişimlere bağlı olarak bazı değerlere daha fazla önem verilmektedir. Son yıllarda komşu ülkelerde yaşanan sorunlar, savaşlar ülkemizde mülteci sorununu gündeme getirmiştir. 2009 Hayat Bilgisi Programında kişisel nitelikler adı altında yer verilen “barış” değerine, toplumda yaşanan değişimler gereği, 2015 Hayat Bilgisi programında ortak bir değer olarak yer verilmemesi bir eksiklik olarak görülebilir.

2009 yılında yayımlanan Hayat Bilgisi 1. sınıf programı incelendiğinde “Okul Heyecanım”, “Benim Eşsiz Yuvam” ve “Dün, Bugün, Yarın” temaları yer almaktadır. Programda bu temalar çerçevesinde 86 tane kazanıma yer verilmiştir. Bu kazanımların 31 tanesinde ortak değerlere vurgu yapan kazanım tespit edilmiştir. Bu bağlamda programda yer alan kazanımların %36’lık dilimini ortak değerler oluşturmaktadır.

2015 yılında yayımlanan Hayat Bilgisi 1. sınıf programı incelendiğinde ise 2009 yılından farklı olarak altı ünite yer verilmiştir. Bu üniteler; “Ben ve Okulum”, “Ailem ve Evim”, “Sağlıklı Hayat”, “Güvenli Hayat”, “Ülkemi Seviyorum” ve “Doğa ve Çevre” dir. Programda yer alan bu üniteler içerisinde 54 adet kazanımın yer aldığı görülmektedir. Ortak değerlere yer

veren kazanımlar incelendiğinde ise 17 adet kazanım belirlenmiştir. Programda yer alan kazanımların %31'lik kısmını ortak değerlerin oluşturduğu tespit edilmiştir.

Programlar, ortak değerlere yer veren kazanımlar açısından incelendiğinde, 2009 yılı Hayat Bilgisi Programı'nda ortak değerlere yere veren kazanımların, 2015 yılı Hayat Bilgisi Programı'nda yer alan kazanımlardan daha fazla olduğu görülmektedir.

Hayat Bilgisi programlarını temel olarak eğitim-öğretim yıllarında uygulanacak kitaplar Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenmektedir. 2009 ve 2015 yıllarında yayımlanan programlara uygun olarak hazırlanan 1. Sınıf Hayat Bilgisi ders kitapları incelendiğinde kitapların içeriğinde konu başlıkları, kazanımlara uygun metinler ve görseller yer almaktadır. Birinci sınıfta okuma ve yazma becerilerinin yeni başlamasıyla birlikte kitaplarda yazılı metinlerden çok görseller önem kazanmaktadır. 2009 yılında yayımlanan Hayat Bilgisi Programını temel olarak hazırlanan ve 2015-2016 eğitim öğretim yılında uygulanan 1. Sınıf Hayat Bilgisi ders kitaplarında toplam 119 görsel yer verilmiştir. Bu görseller ortak değerler çerçevesinde incelendiğinde 30 adet görsel belirlenmiştir. Toplam görsel sayısının, ortak değerlere vurgu yapan görsellere oranı %25'tir.

2015 yılında yayımlanan Hayat Bilgisi Programını temel olarak hazırlanan ve 2016-2017 eğitim öğretim yılında uygulanmakta olan İlkokul 1. Sınıf Hayat Bilgisi kitaplarında ise toplam 123 görsel yer almaktadır. Ortak değerlere vurgu yapan görseller incelendiğinde ise 33 adet görsel belirlenmiştir. Toplam görsel sayısının, ortak değerleri içeriğinde bulunduran görsellere oranı %27 olarak belirlenmiştir.

Hayat Bilgisi Ders Kitapları, ortak değerlere vurgu yapan görseller bakımından incelendiğinde, 2015 yılındaki yayımlanan programa uygun olarak hazırlanan kitaplarda, 2009 yılında yayımlanan programa uygun olarak hazırlanan kitaplara göre daha çok görsel yer verildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Ortak değerlere vurgu yapan görseller incelendiğinde her görselin birden fazla değeri barındırabildiği belirlenmiştir.

2009 ve 2015 yıllarında yayımlanan programlara uygun olarak hazırlanan İlköğretim 1. sınıf Hayat Bilgisi Kitaplarındaki ortak değerlere vurgu yapan görseller incelenmiştir. Bunun sonucunda, 2009 programına uygun olarak hazırlanan ders kitabında “adalet, dürüstlük, hoşgörü, özgüven, sabır ve vatanseverlik” gibi değerlerin daha fazla vurgulandığı; 2015 programında ise doğruluk, saygı, sevgi ve yardımlaşma gibi değerlerin daha fazla vurgulandığı görülmüştür. 2009 yılında yayımlanan programa uygun olarak hazırlanan kitapta en az “doğruluk” değerine yer verildiği sonucuna ulaşılmıştır. 2015 yılında yayımlanan programa uygun olarak hazırlanan kitapta ise en az “dürüstlük” ve “adalet” değerlerine yer verildiği tespit edilmiştir. 2009 yılında yayımlanan programa uygun olarak hazırlanan kitapta en çok “hoşgörü” ve “özgüven” değerlerine vurgu yapıldığı belirlenmiştir. 2015 yılında yayımlanan programa uygun olarak hazırlanan kitapta ise en fazla “yardımlaşma” değerine yer verildiği tespit edilmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda kitaplarda yer alan görsellerin ortak değerleri aktarma konusunda farklılaşma olduğu sonucuna ulaşılmıştır. 2015 yılında yayımlanan programa uygun olarak hazırlanan ders kitaplarındaki görseller ile ortak değerlerin daha fazla vurgulandığı görülmüştür.

Son olarak ortak değerler çerçevesinde görseller incelendiğinde verilmesi gereken değere ilişkin görsellerin genelinde konuşma baloncuklarıyla, aktarılması gereken değere vurgu yapılmıştır. Görsellerin her bir değer için incelenmesi sonucunda aynı değere vurgu yapan görsellerin her iki kitapta da aynı olay veya olgularla anlatılmaya çalışıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Örneğin, “sabır” değeri vurgulanırken, her iki görselde de parmak kaldırarak konuşmanın ve beklemenin önemine yer verilmiştir. Görseller genel itibarıyla incelendiğinde bir görselin birden fazla değere de vurgu yapabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Elde edilen bu sonuçlar doğrultusunda şu öneriler getirilebilir:

-2015 yılı Hayat Bilgisi Programında yer alan değerlere “barış” değeri eklenebilir.

-2009 yılı Hayat Bilgisi Programına göre hazırlanmış olan ders kitabında temalar arasında ortak değerlere yer verme oranları dengelenebilir. “Okul Heyecanım” temasında ortak değerlere %49 oranında yer verilirken, “Dün, Bugün, Yarın” temasında ortak değerlere yer verilme oranı %13’tür. Temalar arasında ortak değerlere yer verilme oranlarında görülen farklılıklar, öğrencilerin ortak değerleri pekiştirme oranını azaltabilir. Aynı şekilde 2015 yılı programına göre hazırlanan Hayat Bilgisi Ders Kitabı’ndaki üniteler, ortak değerler yer verme oranı bakımından da farklılıklar göstermektedir. “Güvenli Hayat” ünitesinde ortak değerlere yer verilmemesi bir eksiklik olarak görülmektedir. Bu üniteye ortak değerlere yer veren kazanımların sayısı artırılabilir.

-2009 yılı programına göre hazırlanan ders kitabında en az “doğruluk” en çok “hoşgörü ve özgüven” değerlerine yer verilmiştir. 2015 yılı programına göre hazırlanan ders kitabında en az “dürüstlük ve adalet”, en çok “yardımlaşma” değerine yer verildiği görülmüştür. Bu nedenle “doğruluk, dürüstlük, adalet” gibi ortak değerlere ders kitaplarında daha çok yer verilebilir.

KAYNAKÇA

Acat, M. B., Aslan, M. (2012). Yeni Bir Değer Sınıflaması ve Bu Sınıflamaya Bağlı Olarak Öğrencilere Kazandırılması Gereken Değerler. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi. 12(2), 1461-1474.

Altun, A. S. (2003). Eğitim Yönetimi ve Değerler. Değerler Eğitimi Dergisi, 1(1), 7-18.

Akbaş, O. (2008). Değer Eğitimi Akımlarına Genel Bir Bakış. Değerler Eğitim Dergisi. 6(16), 9-27.

Aktepe, V., Yalçınkaya, E. (2016). Okul Ortamında Değerler Eğitiminin Öğrenci Görüşlerine Göre Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi, Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi. 2, 113-131.

Candan, D. G., Ergen, G. (2014). 3. Sınıf Hayat Bilgisi Ders Kitaplarının Temel Evrensel Değerleri İçermesi Bakımından İncelenmesi. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 7(1), 134-161.

Güven, S., Kaymakçı, S. (2016). Hayat Bilgisi Öğretimi. Pegem A Yayıncılık. Ankara.

Kapulu, S., Şahin S. (2015). İlköğretim Hayat Bilgisi 1 Ders Kitabı. Koza Yayın ve Dağıtım. Ankara

MEB. (2003). Değerler Eğitimi Yönergesi. Aydın.

MEB. (2005). İlköğretim 1, 2 ve 3. Sınıflar Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu, Ankara.

MEB. (2009). İlköğretim 1, 2 ve 3. Sınıflar Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu, Ankara.

MEB. (2015). İlköğretim 1, 2 ve 3. Sınıflar Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu, Ankara.

Özen, Y., Gülerüz, K., Özen, H. B. (2012). İlköğretim 1-3. Sınıf Hayat Bilgisi, 4-5 Sosyal Bilgiler Dersindeki Değerler ve Değerler Eğitiminin İncelenmesi. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 1(4), 277-286.

Powney, J., Cullen, M., Schlapp, U., Glissov, P., Johnstone, M., Munn, P. (1995). Understanding Values Education in the Primary School. The Scottish Council for Research in Education.

Şahin, M. (2009). Cumhuriyetin Kuruluşundan Günümüze Türkiye’de Hayat Bilgisi Dersi Programlarının Gelişimi. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi. 2(8), 402-410.

Şahin, T. Y., Yıldırım, S. (1999). Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme. Anı Yayıncılık. Ankara.

Tay, B., Baş, M. (2015). 2009 ve 2015 Yılı Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programlarının Karşılaştırılması.10(2), 341-374.

Uzunkol, E. (2014). Hayat Bilgisi Öğretiminde Uygulanan Değerler Eğitimi Programının Öğrencilerin Özsaygı Düzeyleri, Sosyal Problem Çözme Becerileri ve Empati Düzeylerine Etkisi (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitimi Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

Uzunkol, E., Yel, S. (2016). Hayat Bilgisi Dersinde Uygulanan Değer Eğitimi Programının Özsaygı, Sosyal Problem Çözme Becerisi ve Empati Üzerine Etkisi. Eğitim ve Bilim Dergisi. 41(183), 267-292.

Ülger, M., Türker, İ., Kinik, S. (2016). İlkokul Hayat Bilgisi Ders Kitabı 1. MEB Devlet Kitapları. Ankara.

Yaşaroğlu, C. (2013). Hayat Bilgisi Dersi Kazanımlarının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi. Turkish Studies, International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic. 8(7), 849-858.

Yıldırım, A., Şimşek, H., (2016). Sosyal Bilimlerde Nicel Araştırma Yöntemleri, Seçkin Yayıncılık. İstanbul.

Yıldırım, N., Turan, S. (2015). Sınıf Öğretmenlerinin Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programındaki Değerlerin Kazandırılma Sürecine Yönelik Görüşleri. Eğitimde Kuram ve Uygulama Dergisi.11(2), 420-437.

THE REFLECTION OF 1st CLASS COURSE BOOKS TO COMMON VALUES IN THE LIFE SCIENCE PROGRAMMES PUBLISHED IN YEARS 2009 AND 2015

Summary:

Values training is among one of the most important elements of the Life Science Programs published in years 2009 and 2015. When the Life Science Programs are analyzed from the perspective of values training, it is observed that in both programs common values are given importance. Due to reading and writing skills are not wholly gained in the 1st class course books, illustrations are gaining significance in values training. The aim of this work is to analyze the reflection of common values in Life Science Programs to course books. For the purpose of this aim, document analyzing is used in this research as a part of qualitative research methods. Illustrations in 1st class course books that are prepared on the bases of Life Science Programs and published in years 2009 and 2015 are analyzed one by one and illustrations including common values are identified. According to the findings, it is found that illustrations, which are putting emphasis on the same values, tried to be explained in both books with the same events and facts as well as observed that illustrations in course books, which are prepared in line with the program published in 2015, and common values are given more importance. When 2009 and 2015 Life Science Programmes are analysed from the perspective of achievements in which includes common values, it has been seen that achievements in Life Science Programme which includes common values in year 2009 are more than achievements in Life Science Programme which includes common values in year 2015.

Key words: 2009 and 2015 Life Science Programs, 1st. Life Science Course Books, Values Training, Document Analyzing